

Til medlemmene i Universitetets utdanningsutvalg

Forslag til dagsorden møte i Utdanningsutvalget – Møte 2, 2025

Tidspunkt: 19. mars, 0900 - 1200

NB: Møtested: Nygårdsgaten 5, møterommet «Sydneshaugen»

Forslag til dagsorden:

Estimert tid		
25	I Godkjenning av innkalling og dagsorden II Godkjenning av protokoll fra UU-møte 5. februar Protokollen er godkjent. III Orienteringer <u>Erfaringsdeling:</u> NT-fakultetet: Sehoya Cotner orienterer om arbeidet i SERC-STEM education research Center og Mattestua.	
25	Sak nr 6 /25 Drøftingssak	Rekruttering, trender og demografi, del 2/2
25	Sak nr 7 /25 Drøftingssak	Norsk og engelsk språk i undervisninga
15	Sak nr 8/25 Orientering- og drøftingssak	Revidert studentpolitisk plattform 2024-2027
10	Pause	
30	Sak nr 9/25 Drøftingssak	Valg av løsninger for LMS, digital eksamen og plagiatskontroll ved UiB
20	Sak nr. 10/25 Orienteringssak	Studentombudets årsrapport for 2024
20	Sak nr. 11/25 Drøftingssak	Bruk av KI i undervisning og vurdering
10	eventuelt	

Erfaringsdeling:

- 7. mai SV –fellesgrad i erfaringsbasert i off.forvaltning mv.-om rigging av samarbeidet og fordelene ved modellen.
- 13. Juni: KMD
- UU-seminaret i mai: Øvrige fakulteter

Kommende saker

- Større kull fram til 2030, mulighetsvindu for rekruttering i bredden
- Vurderingsformer
- Fordeling av NORSTIP (Juni-møtet)
- Veileder for porteføljestyring
- Skikkethet, prosedyre for skikkethetsvurdering.
- Status for de digitale redesignprosjektene.

Årshjulsaker i Utdanningsutvalget i 2025

Mars: Videreføring/oppnevning av Studiekvalitetskomite

Mars: Årsrapport fra Studentombudet

Mai: Orientering om planer for opptaket

Mai: Tildeling av insentivmidler

Mai: UU-seminar

Juni: Melding om internasjonalisering

September: Gjennomgang av studentrekrutteringen

September: Studiestartuken /Velkomstuken

September: Mangfold og inkludering + resultat av undersøkelsen

Oktober: Studiekvalitetsmeldingen

Oktober: Opptak og opptaksrammer

Oktober: Studieportefølje

Oktober: Presentasjon av Studentparlamentets program

Oktober: Årsmelding fra Læringsmiljøutvalget

Oktober: Utdanningsutvalgets møteplan 2026

Oktober: Olsens legat – Revidering av retningslinjer

Desember: Planer for velkomstuken neste studieår

Desember: UU sine prioriteringer for strategi i kommende kalenderår

Desember: Kriterier for insentivmidler

Desember: Studiekvalitetsseminar

Sak 6/25 Rekruttering, trender og demografi, del 2/2

Drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 19.03.2025

Bakgrunn

Utdanningsutvalget ønsket i sak 41/24 å starte et systematisk og analytisk arbeid for å øke rekruttering til studieprogram med god kapasitet. Sak 56/24 omhandlet demografisk utvikling og trender innen rekruttering. I saken ble det pekt på at selv om UiB har økt andel av førstegangssøkere til høyere utdanning samlet, så er det ulike utfordringer som bidrar til at noen fagområder ikke får fylt opp studieplassene. Denne saken følger opp diskusjonen fra sak 56/24, og omhandler utfordringer og muligheter.

For å fylle studieplassene er UiB avhengig av tilgang på kvalifiserte søkere. Om vi ser på grunnstudier og gradstudier på masternivå, krever disse med få unntak regelmessig deltakelse som innebærer oppmøte på campus. Søkerne må derfor enten befinne seg geografisk i nærheten av universitetet, eller være villig til å flytte til Bergensområdet. Unntaket her er samlings- eller nettbaserte studieprogram.

Søkere påvirkes av individuelle, institusjonelle og strukturelle faktorer i valg av studiested og studieprogram. På det individuelle planet påvirkes søkere blant annet av geografi, egne karakterer, faglig interesse og andre personlige forhold (andres påvirkning, sosioøkonomisk og kulturell bakgrunn).

Institusjonene kan påvirke søkeres valg gjennom blant annet omdømme (som også kan gi karriere- og inntektsmuligheter), unike fag- og programmuligheter og sosialt og faglig studiemiljø og nettverksmuligheter.

Strukturelt vil søkere også påvirkes av trender. I årene etter pandemien så vi blant annet at færre søkere ønsket å begynne på studier innen syke- og vernepleie, mens konflikter knyttet til arbeidsforhold og lønn for lærere har gjort disse studiene mindre populære.

Hvor kommer søkerne fra?

Ved opptak til grunnstudier (Samordna opptak) kommer rundt femti prosent av førstevalgssøkerne fra Vestland. Dette er tall som har vært stabile over svært lang tid.

Tabell 1 Førstevalgssøkere UiB - fordelt på søkers hjemfylke, Samordna opptak, 2015-2024. Kilde: Sarmordna opptak

FYLKE	År									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vestland	51%	52%	51%	51%	50%	51%	49%	49%	50%	49%
Rogaland	11%	11%	11%	10%	10%	10%	10%	10%	11%	10%
Oslo	7%	7%	7%	7%	7%	7%	8%	8%	8%	8%
Akershus	6%	7%	7%	7%	8%	8%	8%	8%	8%	8%
Møre og Romsdal	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%
Trøndelag	3%	4%	4%	3%	3%	3%	3%	4%	4%	4%
Agder	4%	3%	4%	4%	3%	3%	3%	4%	4%	3%
Buskerud	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Innlandet	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Østfold	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Vestfold	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Telemark	2%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Troms	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Nordland	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
UKJENT	1%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	1%	1%	1%
Finnmark	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Grand Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Det er likevel store forskjeller mellom fakultetene. Mens kun en tredjedel av søkerne til JUR kom fra Vestland i 2024, gjaldt dette nesten to tredjedeler av søkerne til HF. Her ser vi en kombinasjon av mange årsaker, ikke minst at det integrerte masterprogrammet i rettsvitenskap har et godt omdømme nasjonalt, og studiet faller inn under gradsforskriften, noe som begrenser hvilke studiesteder som kan tilby studiet, og konkurransen om plassene er høy. I tillegg viser resultat fra kandidatundersøkelser at studentene er etterspurte på arbeidsmarkedet når de er ferdig, og med gode lønns- og karrieremuligheter.

Tabell 2 Førstevalgssøkere UiB - fordelt på søkers hjemfylke og fakultet, 2024. Kilde: Samordna opptak

Fakultet (copy)	År / FYLKE 2024															
	Vestland	Oslo	Rogaland	Akershus	Møre og Romsdal	Trøndelag	Agder	Buskerud	Østfold	Innlandet	Vestfold	Telemark	Nordland	Troms	Finnmark	UKJENT
HF	64%	5%	8%	3%	3%	1%	2%	2%	2%	3%	2%	1%	1%	1%	1%	1%
JUR	33%	13%	9%	12%	5%	6%	6%	3%	3%	4%	3%	2%	1%	1%	0%	0%
KMD	48%	14%	11%	2%	6%	5%	5%	2%		3%	3%		2%			
MED	44%	7%	14%	6%	5%	4%	4%	2%	3%	2%	3%	2%	1%	2%	0%	1%
NT	57%	6%	11%	7%	3%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	0%	0%
PS	52%	7%	10%	7%	4%	3%	3%	3%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%
SV	52%	9%	9%	9%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	0%	0%
Grand Total	49%	8%	10%	8%	4%	4%	3%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	0%	1%

Master

Hovedopptakene til masterutdanninger ved UiB skjer til høstsemesteret. Om vi ser bort fra søkere fra EU/EØS/tredjeland, har i overkant av 13 000 personer søkt om opptak til et toårig studium i høstoptakene i årene 2022, 2023 og 2024 – samlet sett. 29 prosent av disse har en bachelorgrad fra UiB.

Tabell 3 Søker- og kandidattall, UiB, 2022-2024. Kilde: FS

	Antall førstevalgssøkere	Andel med bachelorgrad fra UiB	Samlet antall bachelorkandidater (2022-2024)	Samlet opptaksramme (2022-2024)
HF	1649	42 %	856	555
NT	2298	37 %	1035	1082
MED	892	18 %	153	330
SV	3019	47 %	2029	855
JUR	776	2 %		122
PS	3445	16 %	429	576
KMD	1068	13 %	1035	221
UiB	13147	29 %	4787	3741

Størst andel med intern grad finner vi ved SV, NT og HF, lavest er den som forventet ved JUR hvor søkerne kun kvalifiserer med en bachelorgrad fra ett av tre eksterne institusjoner (INN, UiA og UiS). Felles for alle er det likevel at det er en overvekt av eksterne søkere ved alle fakulteter.

Et annet trekk er at for noen fakultet (igjen SV, NT og HF) er det samsvar mellom opptaksrammene til masterstudier og produksjonen av bachelorkandidater for de samme tre årene. Dette gjør at fakultetenes egen kandidatproduksjon på lavere grad, i stor grad bør være tilstrekkelig til å fylle studieplassene. For MED, PS, KMD og JUR, er det i større grad nødvendig å rekruttere eksterne søkere. Dette sier på ingen måte noe om om det er ønskelig å rekruttere eksterne søkere eller ikke, men viser bare til sammenhengen mellom opptaksrammer og bachelorproduksjon.

Det peker likevel mot to ulike problemstillinger:

- Hvordan sikre at egne bachelorkandidater søker seg videre til, kvalifiserer seg til og begynner på et masterprogram ved UiB?
- Hvordan sikre og bedre rekrutteringen av eksterne søkere til masterprogram ved UiB?

Interne søkere til master

Tabellene viser data for søkere med bachelorgrad fra UiB som søkte til master ved UiB i høstopptakene årene 2022-2024.

Tabell 4 Tall for interne søkere til UiB, masteropptakene 2022-2024 (høstopptak) - antall. Kilde: FS

	Førstevalgssøkere	Søkere totalt	Kvalifiserte søkere	Søkere med tilbud	Søkere som takket ja	Søkere som møtte
HF	697	909	722	575	431	394
NT	833	1403	1116	710	549	498
MED	159	244	205	155	103	84
SV	1438	2123	1642	1177	686	610
JUR	16	16	4	3	1	1
PS	523	859	660	328	195	166
KMD	141	144	121	109	91	85
UiB	3807	5698	4470	3057	2056	1838

Tabell 5 Tall for interne søkere til UiB, masteropptakene 2022-2024 (høstopptak) - prosentandeler. Kilde: FS

	Førstevalgssøkere	Søkere totalt	Kvalifiserte søkere	Søkere med tilbud	Søkere som takket ja	Søkere som møtte
HF	697	909	79 %	63 %	47 %	43 %
NT	833	1403	80 %	51 %	39 %	35 %
MED	159	244	84 %	64 %	42 %	34 %
SV	1438	2123	77 %	55 %	32 %	29 %
JUR	16	16	25 %	19 %	6 %	6 %
PS	523	859	77 %	38 %	23 %	19 %
KMD	141	144	84 %	76 %	63 %	59 %
UiB	3807	5698	78 %	54 %	36 %	32 %

Eksterne søkere til master

Tabellene viser data for søkere med bachelorgrad fra andre institusjoner enn UiB som søkte til master ved UiB i høstopptakene årene 2022-2024.

Tabell 6 Tall for eksterne søkere til UiB, masteropptakene 2022-2024 (høstopptak) - antall. Kilde: FS

	Førstevalgssøkere	Søkere totalt	Kvalifiserte søkere	Søkere med tilbud	Søkere som takket ja	Søkere som møtte
HF	952	1502	677	507	221	173
NT	1465	2542	1091	739	309	235
MED	733	1190	638	477	168	91
SV	1581	2356	1154	792	265	195
JUR	760	789	579	172	127	110
PS	2922	4323	2533	1218	384	289
KMD	927	1086	221	170	102	88
UiB	9340	13788	6893	4075	1576	1181

Tabell 7 Tall for eksterne søkere til UiB, masteropptakene 2022-2024 (høstopptak) - prosentandeler. Kilde: FS

	Førstevalgssøkere	Søkere totalt	Kvalifiserte søkere	Søkere med tilbud	Søkere som takket ja	Søkere som møtte
HF	952	1502	45 %	34 %	15 %	12 %
NT	1465	2542	43 %	29 %	12 %	9 %
MED	733	1190	54 %	40 %	14 %	8 %
SV	1581	2356	49 %	34 %	11 %	8 %
JUR	760	789	73 %	22 %	16 %	14 %
PS	2922	4323	59 %	28 %	9 %	7 %
KMD	927	1086	20 %	16 %	9 %	8 %
UiB	9340	13788	50 %	30 %	11 %	9 %

For både interne og eksterne søkere ser vi et frafall fra søker til kvalifisert søker, og for samtlige fakulteter er frafallet større for eksterne søkere. Dette skyldes i stor grad spesifikke opptakskrav til masterutdanningene, hvor eksterne søkere ikke vet om emnene de har dekker UiBs krav.

For eksterne søkere er det også et større frafall fra tilbud til ja-svar, og det er kun om lag en av tre søkere som takker ja til tilbudet. En forklaring på dette, som skiller laveregradssøkere fra mastersøkere, er fraværet av et nasjonalt samordnet masteropptak, som gjør at søkerne i mange tilfeller sitter med tilbud fra flere institusjoner.

Hva skal til for å rekruttere eksterne søkere til masterutdanninger ved UiB?

Tabellen under viser de ti mest søkte masterutdanningene (eksterne søkere) ved UiB, samlet for årene 2022-2024 (kun høstsemester), andelen som var kvalifisert og antallet søkere som til slutt har møtt på studieprogrammet.

Tabell 8 Mest søkte masterprogram ved UiB, eksterne søkere. Tall for 2022-2024 samlet (kun høstopptak). Kilde: FS

Studieprogram	Antall søkere	Andel søkere kvalifisert	Antall møtt
Psykologi	858	76 %	57
Rettsvitenskap	760	72 %	99
Bærekraft	668	44 %	39
Helsefremmende arbeid og helsepsykologi	653	82 %	55
Informatikk	591	48 %	37
Biologi	585	44 %	51
Helsefag - Logopedi	542	78 %	48
Arbeids- og organisasjonspsykologi	502	2 %	5
Pedagogikk, deltid	490	75 %	51
Design	467	19 %	30

Et program som skiller seg ut her, er masterprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi. Av 502 søkere, er kun ti eksterne søkere kvalifiserte – totalt for tre opptak, noe som til slutt har endt opp med fem møtte studenter med ekstern bakgrunn.

I motsatt ende av skalaen finner vi, igjen, det toårige studiet i rettsvitenskap. Dette viser med tydelighet virkningen av mange faktorer i kombinasjon: Et unikt studietilbud nasjonalt, med en helt klart definert målgruppe (søkere med bachelor fra INN, UiA eller UiS). Innenfor enkelte program ser vi mønstre i hvor søkerne kommer fra. Programvareutvikling er et klart eksempel, hvor 35 av 43 møtte søkere kommer fra HVL gjennom et etablert samarbeid.

Et annet eksempel er biologi. Hver femte student UiB har rekruttert med bachelor fra NTNU, har startet på dette studieprogrammet. En viktig årsak til dette kan være at UiB fremdeles satser på en attraktiv studiemodell, som inkluderer felt-, laboratorie- og toktundervisning.

Tabell 9 Eksempler på studieprogram med stor andel eksterne søkere fra andre institusjoner. Kilde: FS

Studieprogram	Viktigste eksterne institusjoner (antall og andel av eksterne møtte søkere)
Programvareutvikling	HVL (35 / 81 prosent)
Biologi	NTNU (18 / 35 prosent)
Psykologi	Høyskolen Kristiania (28 / 49 prosent)
Helsefremmende arbeid	HVL (26 / 47 prosent)

Hvor får UiBs kandidater jobb?

Ved valg av studier og studiested er karrieremuligheter og arbeidssted viktige faktorer. Sammen Karriere sin kandidatundersøkelse er rettet mot kandidater som har fullført en gradgivende utdanning ved UiB, HVL eller NHH. Undersøkelsen har fokus på kandidatenes tilpasning til arbeidsmarkedet, overgang fra studie til arbeidsliv, og blant annet på geografisk mobilitet i årene etter uteksaminasjon. Kandidatundersøkelsen 2022 ble gjennomført av ideas2evidence, og ble rettet mot kandidater som avsluttet sin utdanning i løpet av 2020. Denne viste oversikt over andeler av kandidatenes hjemsted før studier, versus arbeidssted etter fullført grad.

Tabell 10 Hjerneflukt og hjernegevinst. Kilde: Kandidatundersøkelsen 2022

	Hjemsted før studier	Arbeidssted nå	Nettogegevinst
Vestland	44,0 %	50,4 %	6,4 %
Viken	12,0 %	6,0 %	-6,1 %
Rogaland	11,8 %	7,0 %	-4,8 %
Oslo	8,1 %	21,0 %	13,0 %
Møre og Romsdal	4,8 %	2,4 %	-2,5 %
Vestfold og Telemark	3,7 %	1,9 %	-1,9 %
Trøndelag	3,6 %	2,8 %	-0,8 %
Innlandet	3,0 %	1,6 %	-1,4 %
Agder	2,6 %	1,3 %	-1,3 %
Troms og Finnmark	1,7 %	2,2 %	0,5 %
Nordland	1,1 %	0,9 %	-0,2 %
Utenfor Norge	3,5 %	2,5 %	-1,0 %

Den største andelen av studenters hjemsted før studier var Vestland fylke, uendret fra Kandidatundersøkelsen 2020, med 44 prosent. En betydelig andel UiB-kandidater kom også fra Viken og Rogaland, hvor henholdsvis 12 prosent bodde før de startet på UiB. To år etter kandidatene fullførte utdanningen hadde halvparten av dem arbeidssted i Vestland, hvilket utgjorde en nettogegevinst på over 6 prosentpoeng. Viken og Rogaland var på sin side de to fylkene med størst negativt nettogresultat, på -6 og -5 prosentpoeng.

21 prosent av kandidatene oppga Oslo som nåværende arbeidssted, en nettogegevinst på 13 prosentpoeng. Dette innebar en økning på 3,5 prosentpoeng sammenlignet med 2020-undersøkelsen. Dragingen mot hovedstaden var spesielt tydelig blant kandidater fra Det juridiske fakultet, der 45 prosent i denne kandidatgruppen arbeidet i Oslo på spørretidspunktet.

Undersøkelsen spurte også om kandidatene hadde fått jobb på det geografiske stedet de ønsket. 12 prosent svarte at de ikke har fått jobb på stedet de ønsket, og av disse var den vanligste årsaken få relevante, ledige jobber for kandidater med deres utdanningsbakgrunn. Ved JUS, KMD og SV var over

90 prosent tilfredse. Kandidatene fra PSYK og HF hadde lavest andel av kandidater med jobb på ønsket sted, med henholdsvis 80 og 81 prosent. Ved JUS, KMD og SV var over 90 prosent tilfredse.

Ideas2evidence er i gang med Kandidatundersøkelsen 2025, som retter seg mot kandidater som fullførte sin grad i løpet av 2023.

Rekrutteringsressurser og karriereveiledning

UiBs nettsider. Det er gjort et omfattende arbeid med å synliggjøre hvilken kompetanse de ulike utdanningene gir, deres relevans for arbeidslivet og hvilke jobber de er relevante for, gjennom nettsidene [Arbeidsliv og karriere](#). Informasjonen er inndelt fakultetsvis, og det lenkes videre til karrieremuligheter og eksempler på de ulike instituttene og studietilbudene. Alumner brukes aktivt som eksempler på yrkesvalg for de ulike utdanningsveiene.

UiB har utarbeidet [Utdanningstesten](#), som skal hjelpe søkerne med valg av studie med utgangspunkt i rapporterte interesser og preferanser. Basert på de svarene som gis, ledes det opp til en liste med forslag til studier ved UiB som kan være relevante.

Fakultetsvise tiltak

Det er innhentet informasjon om hvordan det jobbes med karriereveiledning på fakultetene. Fakultetene fremhever at de oppdaterte nettsidene om utdanningene og karrieremuligheter, er særlig viktige i fakultetenes kommunikasjon ut til søkere og studenter om studier, hvilken kompetanse de gir og hvilke yrkesmuligheter som finnes etter endt studie. Fakultetene har derfor prioritert arbeidet med disse høyt.

Når det gjelder tiltak for de som allerede er studenter, arrangeres det jevnlig karrieredager ved flere av fakultetene. Disse gjennomføres gjerne i samarbeid med studentutvalgene, og inkluderer ofte bedriftsstands, presentasjoner fra alumner og orientering om mastergradene, og kurs og workshops i regi av Sammen Karriere. Ved noen av fakultetene arrangeres det i tillegg fagvise karrieredager for enkelte av fagene, mens andre har linjeforeninger som er aktive med bedriftsbesøk og andre arrangementer. For avgangskullet i odontologi, er besøk fra Tannlegeforeningen en del av den timeplanfestede undervisningen.

Ved SV og PSY er det utviklet egne emner som gir informasjon om karriere til fakultetenes studenter. Kursene gir innsikt i egen kompetanse og i hvordan formidle dette til arbeidsgivere. Ved SV blir alle nye studenter ved fakultetet meldt inn i emnet ved oppstart, og emnet er også tilgjengelig i Mitt UiB for alle fakultetets studenter i resten av studietiden.

Flere fakulteter har ordning med praksisemner, som blir en naturlig introduksjon til mulige karriereveier. Ved JUS har de inngått avtale om skriveplass med flere offentlige arbeidsplasser i regionen, for studenter som skriver masteroppgave. På noen utvekslingssteder kan studentene kombinere studier og praksisopphold. Enkelte fakulteter legger også ut jobbutlysninger på skjermer rundt i arealene, både fra UiB og eksterne.

Under behandlingen av UU-sak 56/24, ble det fremhevet at tydelig informasjon om hvilken kompetanse og hvilke karrieremuligheter de ulike studiene gir, er svært viktig både for å styrke søknungen til disiplinfagene, og for at studentene skal fullføre påbegynt studieløp. Utdanningsutvalget ba derfor om at det i oppfølgingen av saken blir orientert om hvilke tilbud om karriereveiledning som er tilgjengelige både for våre studenter og potensielle studenter.

Ved KMD har studentene ved de utøvende og skapende studiene yrkesveiledning integrert i studieløpet, med veiledning til den profesjonelle kunstarenaen. I tillegg er det egne emner med profesjonskunnskap i de fleste studieområdene. Studieaktivitetene er nært knyttet til den profesjonelle kunst- og kulturscenen, og studentene har utstillinger/konserter på ulike arenaer gjennom hele studieløpet.

Nasjonale og fylkeskommunale løsninger

HK-dir har utarbeidet en offentlig nettbasert løsning for [karriereveiledning](#), som kan brukes av alle. Løsningen har en egen del om studievalg. Denne tar utgangspunkt i det den enkelte registrerer som interesser og preferanser, foreslår konkrete utdanningsveier og viser hvilke av landets institusjoner som tilbyr de aktuelle utdanningsveiene.

Hk-dir sine nettsider inneholder bred informasjon om hvordan søkere kan finne utdypende informasjon om yrker og hvilke utdanningsveier som kan lede til disse. Det er også anledning til å chatte og å ringe karriereveiledere i åpningstiden.

Fylkeskommunale løsninger. Alle landets fylker tilbyr gratis karriereveiledning til personer over 19 år. Tilbudet gjelder veiledning til både jobb- og studievalg. [Karriere Vestland](#) holder til i Lars Hillesgate og har timebestilling for dem som ønsker veiledning, og har i tillegg egne drop-in dager. Karriere Vestland har også tilbud om å gi søkere innspill på CV og søknader.

Veiledningstilbud fra Sammen og UiB

[Sammen Karriere](#), tidligere «Karrieresenteret», startet opp i 2001 med mandat om å synliggjøre akademisk kompetanse. Karriereveiledning er en viktig del av tilbudet, og tilbys både i overgangen mellom studier og jobb, og underveis i studiet i form av veiledning om valg og studieretning. Tilbudene fra Sammen er forbeholdt de som allerede er studenter ved medlemsinstitusjonene og nyutdannede ved en av disse. Sammen Karriere tilbyr blant annet en-til-en samtaler, kurs for studenter i jobbsøking, veiledning i CV-skriving, intervju trening og informasjon om externships/jobbskygging. De samarbeider også med fakultetene, emneansvarlige/programansvarlige og studentorganisasjoner ved UiB, om kurs og workshops i regi av UiB.

Lokalt handlingsrom i masteropptaket

For å sikre at flest mulig av søkerne som får tilbud møter til studiestart kan ulike tiltak vurderes:

- Indirekte virkemidler: Melde inn et ønsket tilbudstall til SA som vil føre til overbooking av studieplasser, fremfor å holde igjen tilbud til suppleringsopptakene. Søkere som får tilbud i hovedopptaket har høyere sannsynlighet for å takke ja enn søkere som får tilbud i suppleringsopptaket.
- Direkte virkemidler: Instituttene kan kontakte søkere som har fått tilbud (telefon/epost) med informasjon om programmet de har fått opptak til. Fakultet og SA bør orienteres om dialog med søkere.

Instituttene og fakultetene vil bli informert om deres påvirkningsmuligheter og handlingsrom i god tid før opptakene gjennomføres.

Opptakskontoret ved SA planlegger å gjennomføre dialogmøter ved hvert fakultet i slutten av mars. Det er også planlagt et heldigitalt webinar i starten av mai med fokus på gjennomføring av masteropptaket. Tidspunkt og agenda for disse møtene vil bli formidlet når det er klart.

For å redusere faren for å miste søkere til andre læresteder har datoen for publisering av tilbud i årets masteropptak i år blitt flyttet noen dager frem, til fredag 4. juli. Antall søknadsalternativ er også økt fra to til tre i forbindelse med årets opptak. Dette er det vanligste antallet søknadsalternativ ved institusjonene i sektoren, og blant annet UiO og Oslomet har tre søknadsalternativ i sine masteropptak.

Saken legges med dette frem for utdanningsutvalget til drøfting.

Sak 7/25 Norsk og engelsk språk i undervisinga

Drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 19.03.2025

Bakgrunn

Regjeringa la i juni 2023 fram ein handlingsplan for norsk fagspråk i akademia, [«Frå ord til Handling.»](#) Handlingsplanen problematiserer at det norske fagspråket er svekka, medan engelsk blir meir og meir utbreidd. Den inneheld ei liste over 21 tiltak som skal motverke svekkinga av det norske fagspråket og som spenner over administrasjon, formidling, forskning og undervising.

Krav til språkkompetanse og -opplæring for fagleg tilsette og midlar til forskingssenter knytt til fagspråk – som høvesvis UiB og UiO sidan har fått tilslag til – er av tiltaka som blei lagde fram. Handlingsplanen viser til ein auke i delen engelske emne ved statlege universitet og høgskular frå 15 prosent (2010) til 25 prosent (2021). Det blei derfor gjort framlegg om å styrke norsk språk i undervisinga ved universitet og høgskular, som deretter blei følgd opp i den nye [universitets- og høgskulelova § 2-3](#).

Lovføresegna slår i første avsnitt fast at UiB har som oppgåve å «bruke, utvikle og styrke norsk fagspråk», eit krav som i hovudtrekk er ei vidareføring av ei tidlegare ordning. Vidare blir det (gjen)innført ei plikt for universiteta knytt til norskspråkleg undervising i tredje avsnitt:

«Undervisningsspråket skal være norsk eller samisk. Institusjonene kan gjøre unntak dersom det er faglig begrunnet.»

Altså blir det innført eit krav om at norsk er hovudregelen for språk i undervisinga, og at unntaka må grunnvist fagleg. Lovkravet om språk kan gi inntrykk av ei kraftig innsnevring av høvet til å undervise på engelsk, men som vi skal sjå nedanfor så blir formuleringa moderert gjennom kommentarar i førearbeida.

Nærare om språkkravet

Kravet om norsk gjeld for undervisinga, og etter [førearbeida til lova, Prop. 126 L \(2022–2023\)](#), «menes alle former for kollektive læringsaktiviteter (...) som er organisert av lærestedet, inkludert forelesninger, seminarer, kollokvier og veiledning» (side 299). Pensum er med andre ord ikkje omfatta av kravet om norsk språk.

Som utgangspunkt skal undervisinga altså gå føre på norsk. Lova skil ikkje mellom undervising på lågare-, høgare- eller doktorgradsnivå. I førearbeida blir det lagt vekt på at bruk av framandspråk i undervisinga kan få «uakseptabel negativ betydning for norske studenters studiesituasjon» og at gradsnivå i denne samanhengen likevel kan vere eit relevant moment.

Verken lov eller forskrift regulerer uttømande kva som kan gir grunnlag for unntak, men at unntaka må gjerast på grunnlag av ei fagleg vurdering. Førearbeida gir likevel noka retning for vurderinga, og departementet skil mellom permanente og mellombelse unntak. Permanente unntak dreier seg om innhaldet i faget, og departementet trekk fram to døme i

den sammenhengen: Språkfaga vil ein naturleg måtte undervise på anna språk enn norsk, og emne som primært er retta mot utanlandske («internasjonale») studentar.

Dømet på mellombelse unntak gjeld språkkompetansen til undervisaren. I ein situasjon der den aktuelle førelesaren ikkje kan norsk godt nok til å undervise, så vil det utgjere ei fagleg grunngeving som gir grunnlag for unntak. Grunnen til at desse unntaka blir omtalte som mellombelse heng truleg saman med forventinga om at UiB skal arbeide med å heve norskkompetansen til sine tilsette.

I mange tilfelle vil spørsmålet om undervisningsspråk kunne løysast med enkle kontrollspørsmål, som:

- Er undervisaren sin språkkompetanse slik at emnet kan vere på norsk?
- Skal emnet hovudsakleg haldast for innkomande utvekslingsstudentar?
- Blir det undervist i språkfag?

Desse spørsmåla overlappar med unntaka som departementet eksplisitt listar opp i førearbeida. Samstundes er desse unntaka døme, og dei er ikkje meint å vere uttømande. I andre tilfelle må ein derfor gjere vurderinga etter vilkåret i lova, altså om valet av språk i undervisinga er «faglig begrunnet». Det kan til dømes vere om fagmiljøet ønsker mangfald hjå studentane, eller ser for seg at emnet kan vere interessant for innvekslande utvekslingsstudentar, utan at dei er primærmålgruppa.

Innslag av engelsk ved UiB

Skildringa av røynda som handlingsplanen trekker opp, kan vi også sjå att i tala for UiB, der vel 30 prosent av emna har eit innslag av engelsk i undervisinga. For ordens skuld legg vi her til at det på humanistisk fakultet blir undervist i språkfag, på det aktuelle språket (til dømes vil tysk kategorisere under «ANNET»). For desse emna vil det vere grunnlag for permanente unntak.

Undervisningsspråk

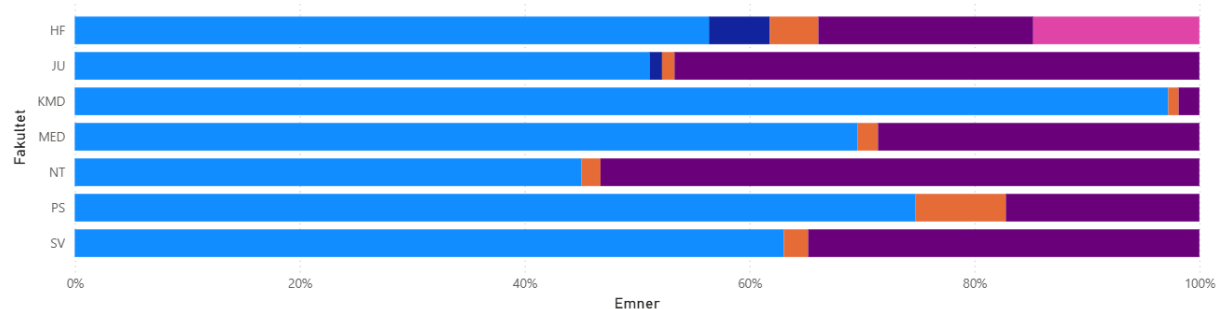
FAKULTET	NORSK	NORSK OG ANNET	NORSK OG ENGELSK	ENGELSK	ANNET	Total
HF	313	30	24	106	82	555
JU	46	1	1	42		90
KMD	211		2	4		217
MED	190		5	78		273
NT	187		7	221		415
PS	139		15	32		186
SV	203		7	112		322
Total	1289	31	61	595	82	2058

Undervisningsspråk - andeler

FAKULTET	NORSK	NORSK OG ANNET	NORSK OG ENGELSK	ENGELSK	ANNET	Total
HF	56.4 %	5.4 %	4.3 %	19.1 %	14.8 %	100.0 %
JU	51.1 %	1.1 %	1.1 %	46.7 %		100.0 %
KMD	97.2 %		0.9 %	1.8 %		100.0 %
MED	69.6 %		1.8 %	28.6 %		100.0 %
NT	45.1 %		1.7 %	53.3 %		100.0 %
PS	74.7 %		8.1 %	17.2 %		100.0 %
SV	63.0 %		2.2 %	34.8 %		100.0 %
Total	62.6 %	1.5 %	3.0 %	28.9 %	4.0 %	100.0 %

Andeler av undervisningsspråk

SPRAK ● NORSK ● NORSK OG ANNET ● NORSK OG ENGELSK ● ENGELSK ● ANNET

NORSK = Kun norsk, NORSK OG ANNET = Norsk og et eller flere andre språk en engelsk, NORSK OG ENGELSK = Både norsk og engelsk og ingen andre, ENGELSK = kun engelsk, ANNET = emner som ikke faller inn under en av de andre kategoriene (f.eks. bare TYSK).

Til dette kan ein innvende at tabellen gir eit noko skeivt inntrykk av kva for språk studentane blir møtte med i undervisinga, fordi små emne (i studiepoeng og talet studentar) tel like mykje som store emne i framstillinga. Det er også mogleg å vurdere årseiningar, som altså *tar omsyn til* kor mange studiepoeng som blir produserte i emna. Då ser tala svært annleis ut for alle fakultet med unntak av fakultet for kunst, musikk og design.

Undervisningsspråk

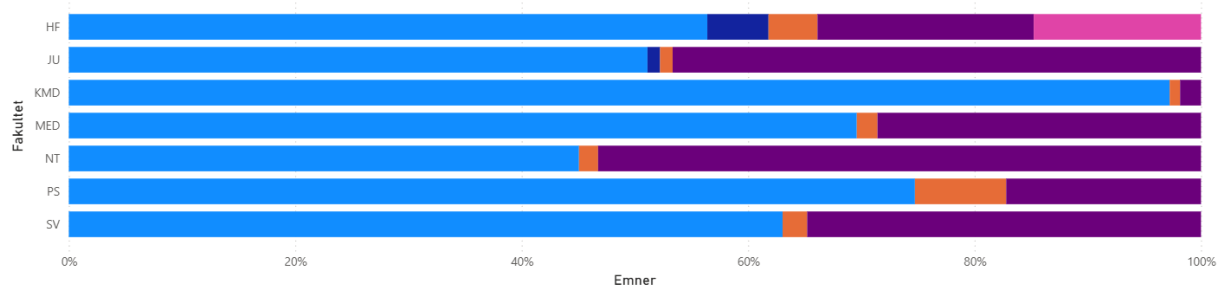
FAKULTET	NORSK	NORSK OG ANNET	NORSK OG ENGELSK	ENGELSK	ANNET	Total
HF	2,954.80	149.70	170.20	667.10	255.80	4,197.60
JU	1,944.30	6.00	24.40	244.80		2,219.50
KMD	758.00		2.30	25.80		786.10
MED	1,985.90		30.30	306.10		2,322.30
NT	2,560.20		16.20	1,090.30		3,666.70
PS	2,143.30		203.60	99.50		2,446.40
SV	2,867.70		137.30	998.90		4,003.90
Total	15,214.20	155.70	584.30	3,432.50	255.80	19,642.50

Undervisningsspråk - andeler

FAKULTET	NORSK	NORSK OG ANNET	NORSK OG ENGELSK	ENGELSK	ANNET	Total
HF	70.39%	3.57%	4.05%	15.89%	6.09%	100.00%
JU	87.60%	0.27%	1.10%	11.03%		100.00%
KMD	96.43%		0.29%	3.28%		100.00%
MED	85.51%		1.30%	13.18%		100.00%
NT	69.82%		0.44%	29.74%		100.00%
PS	87.61%		8.32%	4.07%		100.00%
SV	71.62%		3.43%	24.95%		100.00%
Total	77.46%	0.79%	2.97%	17.47%	1.30%	100.00%

Andeler av undervisningsspråk

SPRAK ● NORSK ● NORSK OG ANNET ● NORSK OG ENGELSK ● ENGELSK ● ANNET

NORSK = Kun norsk, NORSK OG ANNET = Norsk og et eller flere andre språk en engelsk, NORSK OG ENGELSK = Både norsk og engelsk og ingen andre, ENGELSK = kun engelsk, ANNET = emner som ikke faller inn under en av de andre kategoriene (feks. bare TYSK).

Generelt er det høgare innslag av engelsk undervising på høgare enn på lågare nivå, med unntak for juridisk fakultet og KMD (sistnemnde har rett nok låge tal uansett). Størst skilje finn ein på NT-fakultetet med høvesvis 16 prosent engelske emne på lågare nivå og 48 prosent på høgare nivå, i årseiningar.

Truleg vil emne som er retta mot innvekslande studentar, heilt eller delvis, utgjere ein monaleg del av desse emna (og årseiningane). Det finst samstundes ingen effektiv måte å undersøke bakgrunnen for at engelsk er brukt i dei enkelte emna, og det finst ingen krav om å aktivt grunngi korfor eitt språk er vald over eit anna i UiB sine system. Emneskildringane inneheld ikkje nødvendigvis informasjon om emnet er meint – eller høver – for internasjonale studentar.

Implementering ved UiB

På UiB har det nye språkkravet blitt implementert i studieforskrifta, då Styret ved UiB reviderte henne (sjå [sak 50/24](#) frå juni 2024). [Studieforskrifta § 6-4 om språk i undervisinga](#) lyd no slik:

«Undervisinga skal som hovudregel vere på norsk. Det kan gjerast unntak av faglege grunnar som må vere i tråd med universitetet sine språkpolitiske retningslinjer. Det same gjeld når eit emne har innslag av andre undervisningsspråk enn norsk.»

Føresegna slår fast at kravet om norsk undervisningsspråk også gjeld for emne som *delvis* har undervising på engelsk (eller eit anna språk), men overlèt det elles til [UiB sine](#)

[språkpolitiske retningslinjer](#) å gi nærare rettleiing. Saman med vedtakinga av retningslinjene blei [UiB sitt språkpolitiske utval](#) oppretta. Utvalet skal gi råd om språkpolitikk, og gjere framlegg for å vidareutvikle UiB sin språkpolitikk.

Dei språkpolitiske retningslinjene blei vedtatt i 2019, altså før den nye lova blei vedteken. Dei kan på enkelte punkt derfor gi inntrykk av at UiB står friare i valet av språk i undervisinga enn vi er. Dette gjeld til dømes i punkt 7 b, samanhaldt med a, som kan gi inntrykk av at ikkje-obligatoriske emne utan grunngiving kan vere på engelsk:

- «Norsk er hovedspråket ved undervisningen i UiBs bachelorstudium.
- a. Undervisningen i obligatoriske kurs skal som hovedregel være på norsk. Pensumlitteraturen i de obligatoriske kursene skal være på norsk dersom det finnes like gode norske som fremmedspråklige lærebøker. Unntak fra dette er studier hvor tilegnelse av ferdigheter i det fremmede språket er læringsmål. Eventuelle andre unntak må begrunnes faglig og forankres i institusjonen.
 - b. Undervisningen i valgfrie kurs kan være på engelsk.»

Dokumentet plasserer heller ikkje ansvaret for val av språk i undervisinga nokon plass i organisasjonen, og derfor kan det vere uklart kven som vurderer og avgjer.

Det språkpolitiske utvalet planlegg ei revidering av dei språkpolitiske retningslinjene, innan kort tid, og det kan vere aktuelt for utdanningsutvalet å gi innspel til dette arbeidet.

Saka blir lagt fram for utdanningsutvalet for drøfting.

Elements:

Sak 8/25 Revidert studentpolitisk plattform 2024-2027

Orienterings- og drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 19.03.2025

Bakgrunn

I utdanningsutvalgets møte 06.11, ble UU-sak 48/24- studentparlamentets program presentert. I studentparlamentets møte 29.01.25, ble den studentpolitiske plattformen revidert. Under følger en orientering fra Studentparlamentet om den nye plattformen, mens selve plattformen følger som eget vedlegg.

Saken legges fram for Utdanningsutvalget til orientering og drøfting.

Orientering fra Studentparlamentet

Under studentparlamentets møte SP24-25/05 ble studentpolitisk plattform revidert. Den inneholder hovedvekten av politikken studentparlamentet står for. Det ble gjort endringer i plattformen, og de mest betydelige endringene og standpunktene beskrives her.

Under kapitlene undervisning, eksamen og vurderinger er det gjort størst endringer. Dette inkluderer blant annet politikk knyttet til kvalitet og pris på pensumlitteratur, veiledning, samt gjennomføring av eksamen. Dette er temaer parlamentet har hatt tydelige standpunkt på over flere år, men noe av det som er nytt er at plattformen har en prioriteringsliste over hvilke tiltak som vurderes som viktigst når det gjelder eksamen. Prioriteringslisten tydeliggjør den eksisterende politikken knyttet til eksamensavvikling, og viser konkret hva som er viktigst for studentene.

Digitalisering er et tema parlamentet ønsker særskilt fokus på i tiden fremover. Av den grunn er det opprettet et helt nytt underkapittel om digitalisering. Tydelige retningslinjer knyttet til KI, samt at det sikres en gradvis omstilling av UH-sektoren, er helt essensielle tiltak for å kunne utnytte den ressursen den digitale utviklingen kan være. Det må også sikres tilstrekkelig opplæring om digitalisering, både for å møte studentenes og arbeidslivets behov.

I tillegg til dette har plattformen økt fokus på forskning i utdanningene og studentinnovasjon. Disse temaene har vært diskutert mye i parlamentet over lengre tid, og har fått større plass i plattformen nå.

Den fullførte plattformen legges ved saksfremlegget, og det kan være hensiktsmessig å se på kapittelet som omhandler utdanning.

Vedlegg: Studentpolitisk plattform 2024-2027

Elements:

Sak 9/25 **Valg av løsninger for LMS, digital eksamen
og plagiatskontroll ved UiB**

Drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 19.03.2025

Bakgrunn

Sikt har i perioden 2022-2025 jobbet med anskaffelse og avtaler for [IT-løsninger for læring og vurdering](#), som de vil tilby institusjonene å benytte. Et innsiktsprosjekt leverte [prosjektrapport](#) i januar 2023. Hovedfunnene i dette arbeidet danner grunnlaget for utforming av selve anskaffelsene, som har vært organisert i fire prosjekter; tre systemanskaffelser (LMS, digital eksamen, og plagiatskontrollsystem) og ett overbyggende fellesprosjekt som har jobbet med kartlegging og plan for realisering av gevinster, regelverk, integrasjoner, med mer, på tvers av systemene. Sikt's [produktråd for digitalt læringsmiljø](#) har vært styringsgruppe for anskaffelsesprosessene. UiB har ingen representanter i dette produktrådet.

Sikt har nå valgt løsninger, og UiB må avgjøre hvordan vi vil forholde oss til resultatet av dette arbeidet og Sikt sine nye tjenester.

Læringsplattform (Learning Management System, LMS)

Sikt har valgt Canvas (leverandør Instructure) som løsning for LMS, samme system som de tilbyr sektoren i dag. Sikt skriver om valget: *«Utfallet av anskaffelsen av LMS er et resultat av en grundig evaluering av pris og kvalitet, med hovedvekt på kvalitet. Canvas fra Instructure leverer sterkt innen alle kvalitetsaspekter og med en konkurransedyktig pris. Områder der Instructure og Canvas skiller seg særlig ut i positiv forstand gjelder blant annet innen tilrettelegging for kommunikasjon og samarbeid, muligheter for integrasjoner med andre systemer, og deres tilnærming til brukerinvolvering i produktutvikling. Canvas scoret også høyst i testing av brukervennlighet.»*

UiB har per i dag en lokalt driftet «open source» versjon av Canvas, som læringsplattformen Mitt UiB er basert på, og vi er ikke bundet av Sikt sin avtale.

Innsiktsrapport

I 2024 ble det gjennomført et innsiktsarbeid ved UiB for å vurdere vår lokalt driftede versjon av Canvas, opp mot en kjøpt, skybasert og eksternt driftet Canvasløsning. Arbeidet er sammenfattet i en rapport vedlagt saken. Behovet for vurderingen oppstod som følge av Sikt sin fellesanskaffelse slik at UiB kunne være i forkant når Sikt annonserer resultatet av anskaffelsen.

Beskrivelse av prosess

Arbeidsgruppen bestående av medlemmer fra Studieavdelingen (SA), IT-avdelingen (ITA), og Program for universitetspedagogikk (UPED) evaluerte dagens løsning og sammenlignet den med den eksternt driftede versjonen av Canvas. Arbeidet omfattet følgende hovedområder:

- Pedagogisk grunnlag: Sammenligne de pedagogiske mulighetene i de to løsningene og vurdere hvordan de påvirker lærings- og undervisningsprosessene ved universitetet
- Evaluering: Analysere funksjoner som mangler i egendriftet Canvas og etablere et sammenligningsgrunnlag.
- Lisensiering: Avklare lisensieringskrav og kostnader for eksterndriftet Canvas opp mot intern ressursbruk og kapasitet ved egendrift
- Implementering: vurdere problemstillinger knyttet til installasjon, konfigurasjon og tilpasning av den nye versjonen.

- Sikkerhet: Vurdere sikkerhetsutfordringer og oppdateringer ved overgang til eksterndriftet Canvas.
- Support: Koordinere med Instructure for teknisk støtte og vedlikehold.

Anbefaling

Basert på funn og analyser, anbefaler arbeidsgruppen at UiB går over til den eksternt driftede versjonen av Canvas, og slutter seg til sektorens kontrakt med Instructure. Dette vil gi UiB tilgang til flere funksjoner og tjenester som ikke er tilgjengelige i den versjonen vi har i dag.

Noen av fordelene ved å gå over til eksternt driftet Canvas inkluderer:

- Bedre funksjonalitet og tilgang til flere moduler som kan forbedre undervisnings- og læringsprosessene, på samme tid som det gir oss tilgang til ytterligere funksjonalitet.
- Forbedret sikkerhet, pålitelighet og skalerbarhet.
- Muligheter for å integrere tilleggsprodukter som ikke er tilgjengelige for egendriftet Canvas, bl.a. bedre støtte til universell utforming (Anthology Ally) og Microsoft-integrasjon (OneDrive og Teams).
- Tilgang til Canvas' egen mobilapp for læringsplattformen^[1].
- Anledning til å relansere opplæringstilbud om Canvas som faglig virkemiddel og sette fokus på god pedagogisk bruk av læringsplattformen.

Et eventuelt bytte vil også aktualisere noen problemstillinger:

- Personvern: Vi må i så fall gjøre en grundig vurdering av ekstern behandling av UiBs data i læringsplattformen.
- Kostnad: Det må gjøres fullstendige kostnadsvurderinger av et eventuelt bytte, sammenlignet med å drifte løsningen lokalt. Ved bytte til eksternt driftet Canvas, vil kostnaden komme som avtalekost. Samtidig vil et eventuelt bytte frigjøre personalressurser ved IT-avdelingen. Organisatorisk byttekostnad må også vurderes.
- Skreddersøm: Muligheter for lokale tilpasninger begrenses. Vi må være oppmerksomme på hvor dette er relevant for fagmiljøene og hvor det kan komme endringer.

En eventuell overgang vil kreve ressurser og innsats på alle nivå i organisasjonen, i både faglig og administrativ linje.

Digital eksamen

Sikt har valgt Wiseflow (leverandør UNLwise) som system for digital eksamen. Sikt skriver: *«Valget av leverandør er resultatet av en grundig vurdering av både pris, service og kvalitet, og valgt leverandør scorer best på alle disse kriteriene i evalueringen. Den nye avtalen sikrer universiteter og høyskoler muligheten til å delta i en fellesanskaffelse som gir betydelige økonomiske fordeler, og sikrer en helhetlig og langsiktig forvaltning av eksamenssystemet. De får tilgang til et brukervennlig og driftssikkert system til en svært konkurransedyktig pris. Kontrakten sikrer også tett oppfølging og støtte fra leverandøren, og transparent og forutsigbar videreutvikling med tett involvering av sektoren.»* Det var to systemer med i slutfasen av konkurransen, Wiseflow (UNLwise) og Inspira Assessment (Inspira AS), de samme systemene som Sikt har tilbudt sektoren siden 2016. Inspira AS påklaget anskaffelsen, og rettssak var berammet til 13. og 14. mars. Inspira trakk klagen sin i slutten av februar, men Sikt har planlagt videre aktivitet for ny tjeneste ut fra rettskjennelse i uke 12, og har i liten grad mulighet til fremskynde aktivitetene hos seg.

UiB har hatt Inspira Assessment som eksamenssystem siden 2015, etter en felles anskaffelse med UiA og UiO. UiB har også deltatt i en samarbeidsgruppe koordinert via Sikt, om utvikling og prioriteringer i Inspira, og om samarbeid med leverandøren. Vi er ikke bundet av Sikts avtale, og må gjøre en selvstendig vurdering av om vi vil fortsette med

dagens system, eller bytte til Wiseflow. Dagens avtale med Inspera, er foreløpig forlenget ut 2025.

Prosess

Det må lages et beslutningsgrunnlag for valg av eksamensløsning ved UiB for fremtiden. Det er i utgangspunktet ingen avropsfrist på tjenesten fra Sikt, men Sikt trenger også forutsigbarhet for eksempel i forbindelse med fordeling av anskaffelseskostnader, så det vil sannsynligvis bli satt en frist for å bli med i tjenesten.

Viktige momenter i vurderingen vil være:

- Opplevd gevinst for underviser i form av støtte til arbeidsprosesser og funksjonalitet
- Opplevd gevinst knyttet til studieadministrative arbeidsprosesser
- Organisatoriske omkostninger med et eventuekt systembytte
- Lisenskostnader knyttet til de ulike alternativene
- Integrasjonskostnader knyttet til de ulike alternativene, Sikt-integrasjoner for Wiseflow versus egendriftet eller kjøpt løsning for Inspera
- Muligheter for å jobbe sammen med andre i sektoren om forvaltning og utvikling av eksamenssystemet for bedre å støtte fremtidige behov knyttet til vurdering. Samarbeid vil enten være med institusjoner som er knyttet til Sikt-tjenesten, eller med institusjoner som eventuelt beholder Inspera som eksamenssystem.

Studieavdelingen foreslår at det opprettes en test- og referansegruppe med undervisere og studieadministrative representanter som kan bidra til å teste og vurdere kjernefunksjonalitet i Wiseflow opp mot funksjonalitet vi har i Inspera i dag. Gruppen foreslås ledet av Torunn Valen ved Studieavdelingen.

I testing bør det ses på ulike typer eksamen og oppgaver: Innleveringseksamen (ulike typer filer), skriveeksamen med teksteditor i eksamensløsningen, og ulike typer automatisk rettede oppgaver. Det bør også ses på funksjonalitet for å vurdere ulike typer besvarelser, samt muligheter for tredjepartsverktøy i nedlåst eksamen.

Det bør også ses på utviklingsmuligheter fremover, for støtte til andre vurderingsformer enn saleksamen, samt til integrasjonsmuligheter og KI-støtte til faglige og administrative arbeidsprosesser.

Fakultetene bes om å foreslå en underviser og/eller en administrativt ansatt som kan sitte i en slik test- og referansegruppe. Når gruppen har fått jobbet med testing og vurdering, bør anbefalinger fra gruppen legges frem på nytt i Utdanningsutvalg.

Studieavdelingen har dialog med samarbeidspartnere ved NTNU, UiO og UiA, som også i dag bruker Inspera som eksamenssystem. Tilbakemeldingene derfra er at de i stor grad legger opp til samme prosess som UiB. Institusjonene vil holde hverandre løpende orienterte om status i respektive prosesser, og skulle alle eller noen konkludere med at de beholder Inspera og ikke innfører Wiseflow som eksamenssystem, er institusjonene åpne for videre samarbeid om innkjøp og forvaltning av tjenesten.

Plagiatkontrollsystem

Sikt har valgt Inspera Originality (leverandør Inspera AS) som system for plagiatkontroll, og skriver om arbeidsgruppens vurdering: «*Valget av Inspera som leverandør av plagiatkontroll er resultatet av en grundig vurdering av pris, kvalitet og funksjonalitet. Systemet skiller seg ut med sterk kjernefunksjonalitet, omfattende integrasjonsmuligheter, med blant annet LMS og system for digital eksamen, og høy grad av brukervennlighet. Testing har vist at systemet gir presise resultater og har gode mekanismer for identifisering av tekstlighet. I tillegg har leverandøren forpliktet seg til å utvikle løsningen i tråd med norske behov og reguleringer.*» UiB har hatt en representant i arbeidsgruppen i anskaffelsesprosjektet. Sikt har til nå tilbudt Ouriginal (leverandør Turnitin) som løsning, et system som kun eksisterer ut våren 2026, når kontraktene i norsk sektor går ut. UiB har de seneste årene vært med i Sikt sin tjeneste for plagiatkontroll, og brukte det samme systemet også før vi gikk inn i Sikt sin tjeneste.

Anbefaling

Studieavdelingen anbefaler at UiB fortsetter å være med i Sikt sin tjeneste for plagiatkontroll, og ta i bruk Inspera Originality som system for plagiatkontroll, dersom vi fortsatt skal ha et plagiatkontrollsystem. Det er store fordeler ved å være med i en nasjonal fellestjeneste, blant annet

- gunstigere pris,
- deling av databaser på tvers av institusjonene og
- tilgang til felles databaser for plagiatsekk (for eksempel Kopinor)

Om vi velger å gå for Sikts løsning, kan det nye systemet innføres i løpet av høsten 2025, slik at UiB ikke trenger å forlenge kontrakten om nåværende plagiatkontrollsystem utover 2025.

Arbeidsprosess knyttet til bruken av plagiatkontrollsystemet

Ved UiB har ikke studenttekster vært sendt direkte fra innleveringssystemet til plagiatkontroll. Tekstene blir først hentet ut til en egen database, og sendes så fra denne samlingen av studenttekster, til plagiatkontroll. Dermed kommer heller ikke analyserapportene tilbake til innleveringssystemet, men blitt sendte direkte til den som har hatt rolle som plagiatansvarlig på emnet.

UiB har her hatt en annen tilnærming til plagiatkontrollprosessen enn andre institusjoner i Norge. Arbeidsflyten ved UiB er at studieadministrasjonen (plagiatansvarlig) får alle analyserapportene til gjennomgang, før underviserne blir koblet på, ved eventuell mistanke om plagiat. En mulig endring kunne være å eksponere analyserapportene direkte i læringsplattformen og i eksamenssystemet. Dette er den vanligste måten å gjøre det på. Sensor vil i så fall kunne konsultere rapporten direkte under sensur ved mistanke om fusk.

Saken legges med dette frem for utdanningsutvalget til drøfting.

[11](#) Canvas-appen vil ikke erstatte UiBtreet, og heller ikke overlapse i funksjonalitet. UiBtreet vil være et supplement for at studentene lettere kan administrere studiehverdagen sin. Canvas sin mobilapp gjenspeiler i hovedsak læringsplattformen slik den fremstår i webversjonen, men i et mer mobilvennlig format.

Vedlegg: Rapport om UiB sin læringsplattform

Sak 10/25 Studentombudets årsrapport fra 2024

Orienteringssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 19.03.2025

Bakgrunn

Studentombudets årsrapport for kalenderåret 2024 fremlegges rektor, og som orienteringssak for Universitetsstyret ved UiB, Utdanningsutvalget og Læringsmiljøutvalget.

I perioden fra 1. januar til 31. desember 2024 har studentombudet mottatt og fulgt opp 219 henvendelser fra studenter ved Universitet i Bergen (UiB), 97 henvendelser fra studenter ved Norges handelshøyskole (NHH) og 3 saker fra studenter ved Bergen arkitektthøgskole (BAS). I tillegg har vi kommet i gang med et samarbeid med Fagskulen Vestland. Det skrives egne årsrapporter for hver av nevnte institusjoner som ved avtale kjøper sin ombudstjeneste gjennom UiB. Henvendelsene som oppgis og statistikkføres er henvendelser som faller inn under ombudets mandat. Andre henvendelser rettleides videre av ombudet til rett instans.

I 2024 var det 10 år siden studentombudsordningen ved UiB ble vedtatt i universitetsstyrets møte den 28. mai 2014. I forbindelse med 10-årsjubileumet for vedtakelsen av ombudsordningen er det ekstra gledelig at UiB vedtok å utvide ombudsordningen med et helt årsverk. Fra semesterstart høsten 2024 tiltrådte nytt studentombud Hanne Winther Martinusen. Styrkingen av ombudsordningen har bidratt til å sikre en mer robust ombudstjeneste, med hensyn til både arbeidsmiljøet og det faglige miljøet.

Studentombudet utfører sitt arbeid selvstendig og uavhengig, med utgangspunkt i universitets- og høyskoleloven (uhl.) [§ 10-8](#) og sitt [mandat](#). Ombudets primære oppgave er å bidra til at studentenes rettssikkerhet blir ivaretatt ved å gi studenter råd og veiledning i saker knyttet til deres studiesituasjon. Ellers er ombudets arbeid allsidig og variert. Som det fremkommer av ombudets årsrapport, har ombudet et høyt aktivitetsnivå. I tillegg til primær oppgavene rådgivning og veiledning av studenter, samt informasjons- og promoteringsarbeid, bidrar ombudet i panelsamtaler, foredragsvirksomhet, deltakelse på nettverksmøter, kurs og konferanser, møter og besøk til aktuelle institusjoner ved Universitetet i Bergen.

Studentombudet har mottatt henvendelser fra samtlige UiBs fakulteter. Henvendelsene fordeler seg på følgende vis:

ANTALL SAKER FAKULTETSVIS			SAKER ETTER KATEGORI
Fakultet	Saker 2024	2023	
KMD	19	11	Læringsmiljø (81)
HF	27	28	Disiplinær- og skikkethetssaker (32)
JUS	8	4	Formelle forhold (31)
NT	30	37	Faglig aktivitet (61)
MED	51	33	Opptak/overgang/utveksling (14)
PSYK	44	41	
SV	37	26	
UKJENT	3	23	

Det er stor variasjon i den enkelte saks kompleksitet og omfang. Noen henvendelser kan løses gjennom en samtale, mens andre krever jevnlig oppfølging over flere uker og måneder.

I årsrapporten for 2024 rettes det særlig søkelys på:

- Ombudets kontorfasiliteter
- UiBs mangfoldsprosjekt
- Krav til møtegjennomføring
- Behandling av Si fra-saker
- Gjennomføring av praksis
- Skikkethetssaker
- Saksbehandling
- Begrunnelse og sensur

Det er viktig å merke seg at rapporten ikke er egnet til å gi et fullstendig bilde av UiBs saksbehandling og praksis. Rapporten er ikke en oversikt over antall klager eller antall kritikkverdige forhold, da den kun omhandler antall henvendelser til studentombudet.

Det overordnede inntrykket er at det er godt å være student ved UiB. Samtidig er det viktig å understreke at flere av studentene som oppsøker studentombudet rapporterer om egne eller eksterne utfordringer knyttet til sitt studie- og/eller læringsmiljø.

Som studentombud er vi glade for at UiB ser nytteverdien av å inkludere ombudet i arbeidet med kvalitet og forbedring. Tilbakemeldinger fra ansatte og studenter er at ombudstjenesten oppleves som nyttig.

28.02.2025 /
Hanne Winther Martinusen og Karsten Olav Aarestrup

Vedlegg: Studentombudets årsrapport 2024

Elements:

Sak 11/25 Bruk av KI i undervisning og vurdering

Drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 19.03.2025

Bakgrunn

Studentene etterspør tydeligere retningslinjer for bruk av skriveverktøy basert på kunstig intelligens, inkludert språkmodeller som ChatGPT. Samtidig er det stor variasjon når det gjelder implikasjonene av disse verktøyene avhengig blant annet fag og disiplin, læringsmål og vurdering. Det er også en rekke andre utfordringer knyttet til GDPR, kildeføring, fusk og redelighet.

Det er etablert en egen [nettside](#) som omtaler studenters bruk av kunstig intelligens. Den informerer blant annet om at UiB tilbyr studentene en sikker GPT-løsning gjennom Chat UiB, og både studenter og ansatte har tilgang til Copilot. Det er ikke felles retningslinjer, men de gir tydelig informasjon både til studenter og ansatte om hva generativ kunstig intelligens er, verktøyene du kan bruke, og rammene rundt bruken av disse verktøyene ved UiB. Flere av fakultetene, samt biblioteket, har også etablert egne retningslinjer eller informasjon til studenter og ansatte. Denne saken orienterer om informasjon til studentene om bruk av KI-verktøy.

Felles nettsider til studenter

Nettsiden om studenters bruk av kunstig intelligens omtaler og forklarer hva generativ KI er. Den beskriver hvordan disse modellene trenes på store datamengder for å generere innhold, og understreker at de ikke er pålitelige informasjonskilder. Den tar for seg tilgjengelige KI-verktøy for studenter. UiB tilbyr studenter tilgang til Microsoft Copilot for web og har utviklet sin egen GPT-løsning kalt UiBchat. Det gis informasjon om hvordan disse verktøyene kan benyttes trygt innenfor universitetets retningslinjer, med vekt på personvern og databehandling.

Videre omtaler nettsiden retningslinjer og fakultetsspesifikke veiledninger der det er tilgjengelig. Studentene blir oppfordret til å sette seg inn i de spesifikke retningslinjene som gjelder for deres fagområde. Det legges også vekt på viktigheten av korrekt sitering ved bruk av KI-verktøy. Studenter blir advart om potensielle fallgruver ved bruk av generative modeller, som usikkerhet rundt hvilke data modellene er trent på, og risikoen for feilaktig eller partisk informasjon. Nettsiden fungerer som en ressurs for studenter ved UiB, med mål om å informere og veilede om ansvarlig og effektiv bruk av kunstig intelligens i akademiske sammenhenger.

For ansatte har SA etablert en egen [nettside](#) (under oppdatering). Innholdet sammenfaller i stor grad med studentsidene, men det er en egen fane som omtaler hva verktøyene betyr for ansatte og undervisere.

Universitetsbiblioteket har også utviklet en ressurs for studenter og forskere om bruk av kunstig intelligens (KI) i akademisk sammenheng. Nettsiden «KI-verktøy i studier og forskning» gir en omfattende oversikt over tilgjengelige KI-verktøy og hvordan de kan brukes på en faglig forsvarlig måte. Den dekker flere sentrale temaer knyttet til bruk av KI i høyere utdanning og forskning. Den forklarer hva kunstig intelligens er, hvordan det brukes i forskning og studier, og hvilke utfordringer og muligheter det representerer. Den omtaler bruk av KI-verktøy i studier og veileder studenter i etisk og faglig forsvarlig bruk av

verktøyene, og eksemplifiserer hvordan KI kan støtte skriving, kritisk tenkning, og informasjonsinnhenting. Vi gjør oppmerksom på at denne nettsiden inneholder enkelte verktøy som per i dag ikke tilbys av UiB og tjenester vi ikke har databehandleroppgaver med.

Når det gjelder tekstverktøy basert på KI i forskning gir den en beskrivelse av hvordan forskere kan bruke slike verktøy til litteratursøk, analyse, og skriving. Siden omtaler også bruk av tekstverktøy basert på KI i akademiske publikasjoner, samt bias, etterrettelighet og transparens ved bruk av slike verktøy i publiseringsprosessen av forskningsresultater.

Bibliotekets nettside gir også en utvidet oversikt over spesifikke KI-verktøy for tekstgenerering, bildebehandling, dataanalyse, programmering og oversettelse. Videre gir den informasjon om begrensninger, nøyaktighet og potensielle feil ved bruk av KI-verktøy. Den henviser til universitetets retningslinjer og ressurser, og drøfter personvern, akademisk integritet og opphavsrett i forbindelse med KI-bruk.

Retningslinjer ved fakultetene

Flere av fakultetene har etablert egne retningslinjer og veiledning for studentene. Dette gjelder Det juridiske-, Det medisinske- og Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Sistnevnte vil bli oppdatert i nærmeste fremtid, med hensikt om å konkretisere ytterligere. Ved Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, arbeides det med en veiledning for bruk av KI-baserte tekstverktøy til studenter og ansatte, som ligner den som tilbys av Det medisinske fakultet. Hensikten er å gi tydelig veiledning til studentene.

Det medisinske fakultet etablerte nylig retningslinjer som spesifiserer hva som er gjeldende for sine studenter. Retningslinjene omtaler mulige bruksområder for studentene knyttet til ideutvikling, forbedring av språk, læring av nye emner, som studiepartner eller øvelse i kliniske situasjoner. Det understrekes at all informasjon fra KI-verktøy må vurderes kritisk, og at KI-verktøy er et supplement og ikke en erstatning av tradisjonelle læringsmetoder. I tillegg omtaler retningslinjene krav til akademisk redelighet, og poengterer hvilke bruksområder som ikke er tillatt.

Andre tiltak på UiB

UiB har siden 2022 tilbudt grunnleggende digital kompetanse til alle studenter og ansatte, gjennom etableringen av den tematisk brede emnepakken DIGI. Emnepakken består av 9 små og fleksible emner som dekker ulike kompetanseområder innen digitalisering, deriblant kunstig intelligens, språkmodeller, og personvern, og stiller ikke krav til forkunnskaper. Det unike med DIGI-pakken er bredden i fagkompetansen; tilbudet fremstår som enhetlig med samme emnekode for alle kursene, samtidig som kursene undervises av fagmiljø fra fem av UiB sine fakultet. Emnepakken gjøres gradvis tilgjengelig også som gratis videreutdanningstiltak til arbeidslivet.

DIGI-pakken har fått stor oppmerksomhet både nasjonalt og internasjonalt, og UiB anses som å være ledende på feltet delvis som følge av dette tilbudet, sammen med den overordnede satsingen på forskning innenfor kunstig intelligens, gjennom blant annet UIB AI.

For undervisere tilbyr UiB emnet UPED659B Leveraging Large Language Models and Artificial Intelligence for Teaching and Learning. Målet for emnet er å bidra til å konseptualisere, designe og implementere bruken av store språkmodeller (LLMs) og kunstig intelligens (KI), i undervisningspraksis. Mer informasjon om kurset er tilgjengelig [her](#).

UIB KI-lauget har som mål å tilrettelegge for bruk av kunstig intelligens i verktøy, systemer og tjenesteleveranser i UiBs virksomhet. Det vektlegger anvendelsen av kunstig intelligens som en generell teknologi med bruk på ulike områder, ulike applikasjoner og ulike tjenester. KI-lauget bidrar til å samle og utveksle erfaringer på tvers av avdelinger og enheter på UiB, gjøre vurderinger av og utarbeide anbefalinger om bruk av kunstig intelligens og ta initiativ til avklaring av personvern og sikkerhetsrelaterte aspekter ved bruk av kunstig intelligens på UiB. Arbeidet ledes fra av IT-avdelingen, og det er bred deltagelse i hovedsak på tvers av den administrative linjen på UIB. En kjernegruppe bestående av medlemmer fra IT, FIA og SA koordinerer arbeidet.

Internasjonalt

Perkins og kollegaer har utviklet en vurderingsskala «The AI Assessment Scale» (AIAS) som er et rammeverk for etisk integrasjon av generativ kunstig intelligens i vurdering ([Perkins et. al, 2023](#)). Universitetet i Tromsø har tatt i bruk dette rammeverket som skiller mellom fem ulike nivåer for KI-bruk, og hvordan benytte disse etisk og konsistent. Les mer om dette [her](#).

EU har vedtatt forordningen om kunstig intelligens 2024/1689 som trolig vil ha stor betydning for vår virksomhet. Forordningen har enda ikke blitt implementert i EØS-avtalen. I EU-landene forbereder man seg på å møte kravene i rettsakten. Den stiller krav til alle som tilbyr KI-tjenester, blant annet når det gjelder «AI-literacy», og virksomheter som ikke oppfyller kravene kan bli bøtelagte. I Nederland er det etablert en nasjonal gruppe bestående av 14 ulike universitet som koordinerer hvordan de skal møte disse kravene. Ved Universitetet i Utrecht er det eksempelvis en faglig gruppe som etablerer kurs og emner for å møte kravene, og det arbeides med et «roadmap for AI». Det vurderes om kurs og emner skal være obligatoriske for alle ansatte og studenter som følge av kravene i forordningen.

Det er hensiktsmessig med en tilsvarende vurdering rundt implikasjonene av forordningen ved UIB, og at man forbereder seg på implementeringen av rettsakten.

Saken legges med dette frem for utdanningsutvalget til drøfting.